

VAN "GROOT LANDHUIS" TOT "CERCLE"

deel 2

door Laurent RENS

Het bestuurstrio RENS-VAN CLEEMPUTTE-FONTAINE, wordt vanaf 1934 aangevuld door de heer Georges BAISIER.

Op 12 december 1936 vond de laatste vergadering plaats voor de tweede wereldoorlog (althans de laatste waarvan de notulen bewaard zijn gebleven). Waren aanwezig: François RENS, Georges BAISIER en Léon FONTAINE.

Op deze vergadering werd onder meer besloten meer ruimte te geven aan de "*Volksboekerij*" van het Willemsfonds, die in volle expansie was.

Vanaf 1940 werd de draad weer opgenomen door Robert RENS en Victor FONTAINE. Nadat de heer BAISIER de stad verliet, bleven zij gedurende 13 jaar de twee enige bestuursleden van het gebouw.

Na de lange oorlogsjaren drongen de nodige restauratiewerken zich op

Op de vergadering van 9 november 1953 wordt er besloten een comité op te richten samengesteld uit leden van alle liberale verenigingen om het liberaal gebouw te besturen.

Het nieuwe bestuur zag er als volgt uit:

Voorzitter: Robert RENS,

secretaris: Julien LOSSEZ,

bestuursleden: Jules DE PAEPE, Victor FONTAINE, Gaston LEURAERT, Paul DE MOOR (senior), Paul DE MOOR (junior), Robert DE MOOR, Georges MORRE, Georges SPITAEELS, Hortence DEFROY, Georges MATTHIJS, Julien VANDER SCHUEREN, Maurice WALTNIEL, Roger UYLEBROECK en Lucien (of Leon) STEVENS.

Onder impuls van deze nieuwe ploeg zal de Liberale Kring in 1953 een volledige opknopbeurt krijgen.

Om in de hoge kosten van deze 'face-lift' te voorzien werd besloten om aan alle partijgenoten een soort schulderkennis van 1.000 frank uit te schrijven (tegen een intrest van 4% 's jaars) met jaarlijkse terugbetaling van 5 à 10 loten.

Tweehonderd van deze schuldbrieven werden in omloop gebracht.

De plechtige viering van de opening van het vernieuwde lokaal werd door voorzitter Robert RENS, kort nadien tot burgemeester benoemd, ingezet op 23 januari 1954.

Nadat Robert RENS in 1958 van het politieke toneel verdween is het een tijdje stil geweest rond de, toen nog steeds geheten, Burgerlijke Venootschap "*Cercle des propriétaires du local de l'Association Libérale de Grammont*". Men mag ook niet vergeten dat de liberale partij op dit moment alles behalve goed in de markt lag (24).

Begin jaren zeventig vind men de heren Louis LION, Marcel VAN DEN BROECK en Robert DE MOOR, als beheerders van het gebouw terug.

Gebouw van de Liberale Partij te Geraardsbergen

GROTE MARKT, 47

0082

Het Bestuurscomité van het GEBOUW VAN DE LIBERALE PARTIJ TE GERAARDSBERGEN, Grote Markt, 47, bekennt ontvangen te hebben van

M.....

de som van duizend franken als bijdrage in de herstellingskosten van voornoemd gebouw.

Deze som zal een intrest opbrengen van vier $\frac{1}{2}$ % 's jaars, vanaf één en dertigste Maart negentienhonderd ^{Vier} ~~vijf~~ en vijftig.

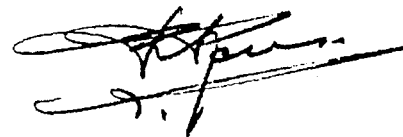
Het Comité verbindt zich insgelijks jaarlijks ten minste vijf bijdragen door middel van loting, af te lossen.

De Sekretaris,

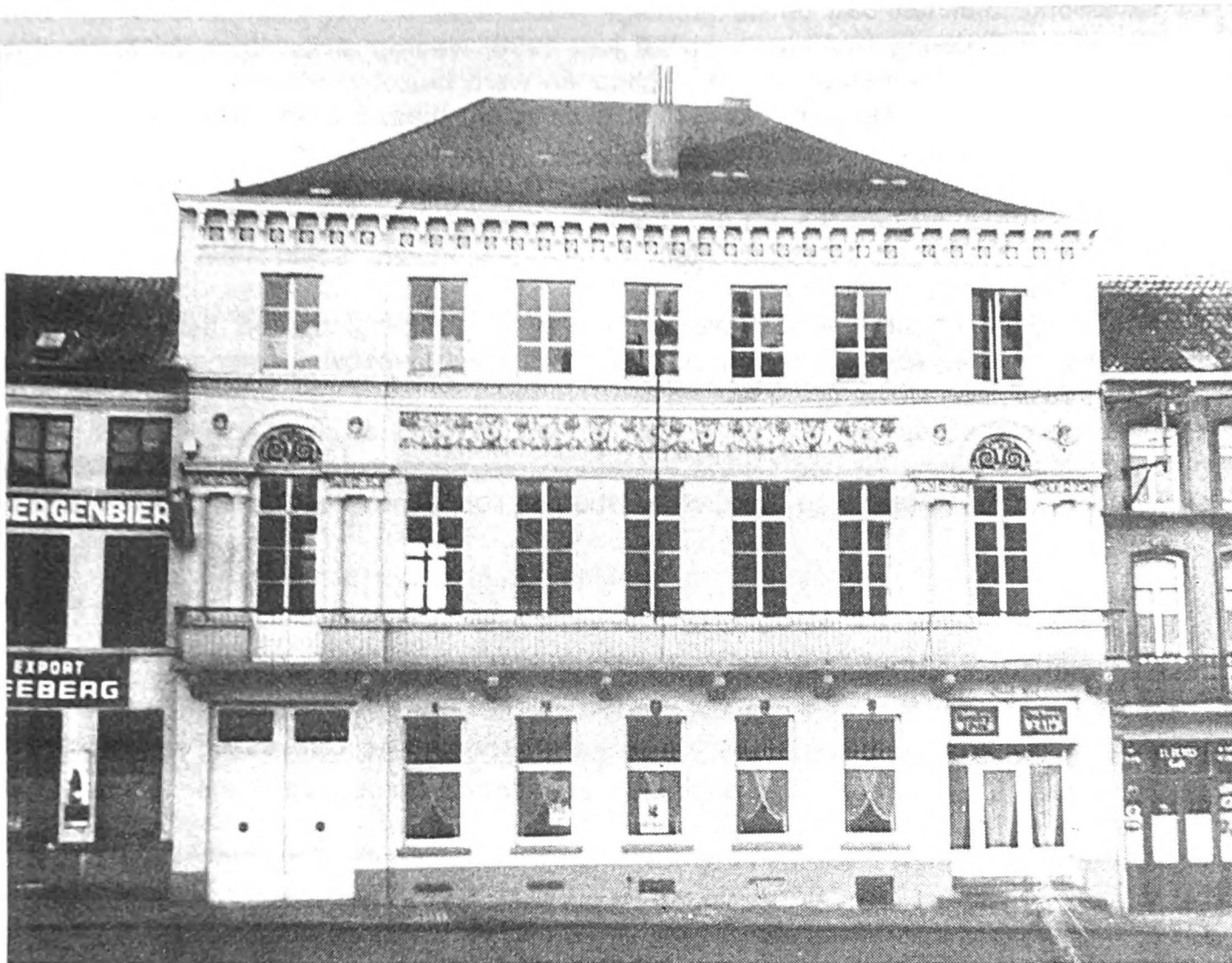
(get.) Julien LOSSEZ.

De Voorzitter,

(get.) Robert RENS.

Zoals de aandelen van de vennootschap moeizaam werden terugbetaald, zouden de 200 schuldbrieven van 1.000 fr voor het merendeel als giften worden beschouwd. De activiteiten en de verhuring van de Liberale Kring brachten amper voldoende geld op om de broodnodige herstellingen te bekostigen.

De "Liberale Kring" rond de jaren '50.

In 1978 werd notaris Jean-Louis RENS tot nieuwe kantonale voorzitter verkozen. Onder zijn impuls werd op 1 juni 1979 de V.Z.W. Liberaal Gebouw opgericht, die de taken van de vroegere burgerlijke vennootschap overnam. Uit respect voor de jarenlange inzet van Louis LION, werd deze laatste tot voorzitter van deze V.Z.W. verkozen.

Het nieuw bestuur, dat aan de basis zou liggen van de volledige vernieuwing van de grote zaal, verscheen met de volgende samenstelling in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad van 26 juli 1979:

Voorzitter: Louis LION, ondervoorzitter: Jean-Louis RENS, secretaris: Josiane VAN DER MIJNSBRUGGE, penningmeester: Theo Gosseye, bestuursleden: Ernest DAVER, Frans LIPPENS, Jules DUBOIS en Robert DE MOOR.

Na het overlijden van voorzitter Louis LION werd diens taak overgenomen door de heer Frans LIPPENS. Zijn plaats als bestuurslid werd ingenomen door de heer Oscar DE PESSEMIER.

In de tachtiger jaren zouden Ernest DAVER en Jules DUBOIS, en in het recent verleden de heren Ivo BRUGGEMAN, Robert DE MOOR en Oscar DE PESSEMIER, met hun heengaan een grote leemte achterlaten.

Begin jaren negentig zou de heer Jean-Louis RENS de fakkel van het voor-

zitterschap overnemen en de heer Roger VAN DER BEKEN het secretariaat waarnemen. Volledigheidshalve noteren we in het bestuur de komst van Jerry MARTENS, Romain DE CLERCQ en Ivo BRUGGEMAN.

De tandem RENS-VAN DER BEKEN zou de eerste stappen ondernemen i.v.m. de klassering, met het oog op de grondige restauratie van het Liberaal Gebouw. Een eerste werkvergadering had plaats op 25 juni 1990, waarop alvast door de aanwezige ambtenaren van Monumenten en Landschappen werd besloten dat het gebouw zo snel mogelijk diende geklasseerd te worden. Nog diezelfde maand werd het dossier samengesteld.

Op 1 maart 1991 vernemen we van Gemeenschapsminister Louis WALTNIEL dat het gebouw (gevel en binnenkant) op de voorontwerplijst, van voor bescherming vatbare Monumenten, Stads- en dorpsgezichten, werd ingeschreven. Begin 1994 werd het gebouw een beschermd monument.

Eindelijk kon de administratieve draaimolen op gang worden gezet zodat de stapsgewijze restauratie d.w.z. het herstellen van het gebouw in zijn oorspronkelijke staat van 1817, een aanvang zal nemen in 1998-99.

De wetenschap dat hun partijgebouw, gebouwd in het begin van de 19e eeuw, prachtig gerestaureerd, en nog steeds als partijlokaal, de 21ste eeuw zal ingaan, zal een riem onder het hart wezen van alle Geraardsbergse liberalen.

Laurent RENS

VOETNOTEN

- (1) V. FRIS, *Geschiedenis van Geeraardsbergen*, p.272 en 451; *Uittreksels*, nr 528.
- (2) B. JOURET, *Grammont, son origine et son histoire au moyen-âge d' apres J. van Waesberge et autres écrivains*, p. 33
- (3) A. DE PORTEMONT, *Recherches historiques sur la ville de Grammont*, deel II, p.6-7
- (4) V. FRIS, o.c., p.272 en 280.
- (5) A. DE PORTEMONT, o.c., deel II, p.7 en 8, voetnoot; V.FRIS o.c.,p.272.
- (6) V. FRIS, o.c., p. 303
- (7) M.VAN KERCKHOVEN, *Opschriften en uithangborden te Geraardsbergen*, p. 31.
- (8) A. SCHREVER, artikel in *Het Nieuwsblad* de dato 02.05.1980.
- (9) P.J.GOETGHEBUER, *Choix de monuments, édifices & maison les plus remarquables du royaume des Pays-Bas*, kaart 14 en 15.
- D. SURDIACOURT, *Evaluatie van de historische markt te Geraardsbergen aan de hand van een globaal beeld en zeven specifieke bouwwerken*, p.69.
- (10) Empire-stijl (1804-1820) kende zijn hoogtepunt in Frankrijk door toedoen van Napoleon en had tot doel de 18de eeuwse pracht en praal van de Franse koningen na te bootsen.
- De familieclan Spitaels heeft vooral na de Franse revolutie haar kapitaals- en machtsimperium kunnen bouwen. Haar sympathieën voor het Frans revolutionair ideeën-goed (alsook de nieuwe bouwstijlen) is aldus gemakkelijk verklaarbaar.
- (11) Alhoewel historisch soms onnauwkeurig, doch zeer degelijk als bronnenverzameling verwijzen wij u graag naar S. FAUCONNIER, *Studie van een 19de eeuws woonhuis: De Liberale Kring te Geraardsbergen*, oefening *Geschiedenis van de bouwkunst*, 2de kandidatuur, R.U.G., 1994-95.
- (12) V.SCHOBENS en W. VAN HILLE, *descendance de J.B.Spitaels (1719-1779)*, p.20; *Bouwen door de eeuwen heen. Inventaris van het cultuurbezit in België: Architectuur*, deel 5: Provincie Oost-Vlaanderen (arrondissement Aalst) p. 322.

(13) J. DE RO, Analyse van een belangrijke financiële en politieke familieclan: De Spitaels van Geraardsbergen, machtsverwerving en verlies. 246 en 251.

Het estaminet, links van het liberaal gebouw, was jarenlang bekend onder de naam "Sint-Jorishof". Deze naam had het te danken aan de oude Sint-Jorisgilde (boogschutters) welke hun eigen kapel bezaten (Sint-Joriskapel) die reeds bestond in het begin van de 15de eeuw en zich rechts bevond van de Sint-Bartholomeuskerk. Deze kapel werd later in de huidige kerk geïntegreerd.

(14) Onder andere: P.J.GOETGHEBEUR, o.c., kaart 14; V.

SCHOBSENS en W. VAN HILLE, o.c., p. 20; V.FRIS, o.c., p 451; J. DE RO, o.c., p. 241
D. SURDIACOURT, o.c., p. 69 en S. FAUCONNIER, o.c., p. 10.

(15) A. RUIZ, Geraardsbergen op de drempel van de 20ste eeuw, 1976, p. 160;
Bouwen door de eeuwen heen, o.c., p.322.

(16) VZW Liberaal Gebouw, losse archiefstukken.

(17) M. VAN TRIMPONT, Van Cercle Catholique la Concorde (1870) tot Katholieke Kring De Eendracht (1922), verschenen in "De Heemschutter", tijdschrift van de Geschied- en Heemkundige Kring *Gerardimontium*, nr. 139, 1995., 11.

(18) VZW Liberaal Gebouw, losse archiefstukken.

(19) Notulen van de Burgerlijke Vennootschap "Cercle Libérale", vergadering van 17 februari 1872, in privé-bezit.

(20) We vinden chronologisch de volgende benamingen terug:

- "La société des acquéreurs de la maison de Mr. Prosper SPITAEELS"
- "Le local de l'Association Libérale de Grammont"
- "Cercle des Propriétaires du Local de l'Association Libérale de Grammont"
- VZW Liberaal Gebouw.

(21) S. FAUCONNIER, o.c., p. 13.

(22) Notulen van Burgerlijke Vennootschap, o.c., een veertigtal van de oorspronkelijke 110 aandelen werden op deze wijze tot circa 1914 terugbetaald.

(23) De heftigheid waarmee de eerste schoolstrijd gevoerd werd, alsook de hevige katholieke campagne (cfr. "de schone ziel van 't kind) lieten diepe sporen na in de liberale partij. Sommige, meer gematigde liberalen, zegden de partij definitief vaarwel.

(24) De verkiezingsnederlaag in 1958 moet volledig in de context gezien worden van de verdeeldheid in de liberale partij. Twee kampen bevochten elkander: de zogenaamde "Rensisten" en "Lionisten". De onderlinge twisten hadden als gevolg dat de liberalen geen enkele verkozenen meer hadden in de gemeenteraad. Burgemeester Rens werd op een tiental stemmen na niet meer herkozen.

Laurent RENS